

Emri i Lëndës : Teoria e Gjuhësisë							
Kodi	Tipi	Semestri	Leksione (orë/javë)	Seminare (orë/javë)	Lab (orë/javë)	Kredite	ECTS
ELL 521	A	Vjeshtë	4.00	0.00	0.00	4.00	6.00
Lektori		Enriketa Sogutlu, Prof. Asoc. Dr.					
Asistenti		Fari Lacka, Msc					
Gjuha e kursit		Anglisht					
Niveli i lëndës		Master					
Përshkrimi		<p>Kjo lëndë shërben si një eksplorim i përmbajtjes thelbësore dhe dimensioneve të ndryshme brenda fushës së gjuhësisë. Gjatë 14 javëve, studentët do të nisin një udhëtim nëpër fushat kyçe të gjuhësisë, duke filluar nga analiza e tingujve të fjalës dhe strukturave fjalësore deri te eksplorimi i kuptimit, variacionit gjuhësor dhe ndërthurjes së gjuhësisë me teknologjinë. Studentët do të hulumtojnë gjuhësinë historike, sociolinguistikën, psikolinguistikën dhe gjuhësinë e aplikuar. Lënda është e projektuar që të kultivojë njohuritë thelbësore të teorisë së gjuhësisë dhe aplikimeve praktike të saj, duke përgatitur studentët që të analizojnë në mënyrë kritike gjuhën në format e saj të ndryshme. Duke theksuar themelet teorike dhe aplikimet reale, kjo lëndë synon të pajisë studentët me njohuritë dhe aftësitë e nevojshme për një kuptim të nuancuar të gjuhës dhe kompleksitetit të saj.</p>					
Objektivat		<p>Kuptimi i Themeleve të Gjuhësisë: Demonstrim i njohurive të plota rreth zhvillimit historik dhe koncepteve themelore brenda fushës së gjuhësisë. Përvojë në Fonetikë dhe Fonologji: Analizimi i tingujve të fjalës (fonetikë) dhe kuptimi i modeleve organizative të tingujve në gjuhë (fonologji). Analiza Morfolgjike: Analizimi i strukturës së fjalëve dhe kuptimi i proceseve morfologjike si afiksimi dhe derivimi. Kompetencë Sintaktike: Demonstrim i kompetencës në kuptimin dhe analizën e strukturës së fjalës, strukturave frazore dhe llojeve të ndryshme të fjalive. Eksplorimi Semantik: Eksplorimi i kompleksitetit të kuptimeve në gjuhë, duke përfshirë semantikën leksikore dhe marrëdhëniet semantike. Njohja e Gjuhësisë Historike: Njohja e principeve dhe metodave të gjuhësisë historike, duke përfshirë ndryshimin e gjuhës në kohë dhe rekonstrukcionin. Ndërgjegjësimit Sociolinguistik: Fitimi i ndërgjegjësimit për variacionin e gjuhës nëpër grupe shoqërore, duke shqyrtuar dialektet dhe kuptuar ndikimin e faktorëve shoqërorë në gjuhë. Inkursion Psikolinguistik: Fitimi i njohurive rreth përpunimit të gjuhës në trurin e njeriut, aspekteve kognitive të gjuhës dhe mësimin të gjuhës. Kompetencë Pragmatike: Zhvillimi i kompetencës pragmatike përmes kuptimit të përdorimit të gjuhës në kontekst, përfshirë aktet e fjalës dhe implikimin bisedor. Aplikimi i Gjuhësisë Kompjuterike: Njohja e ndërthurjes së gjuhësisë dhe teknologjisë, duke shqyrtuar aplikimet në Përpunimin Natyral të Gjuhës (NLP). Aftësitë në Analizën e Bisedës: Zhvillimi i aftësive në analizimin e shkrimit dhe të folurit, kuptimi i strukturave bisedore dhe modeleve. Aplikimi i Gjuhësisë së Aplikuar: Zbatimi i njohurive gjuhësore në skenarët praktike, përfshirë metodat e mësimin të gjuhës, përkthimin dhe politikat gjuhësore. Angazhimi në Debatin e Gjuhësisë Bashkëkohore: Pjesëmarrja në diskutime rreth çështjeve bashkëkohore, debatet dhe zhvillimet e fundit në fushën e gjuhësisë. Sintezë dhe Integrim: Sintetizimi dhe integrimi i teorive dhe principeve të ndryshme gjuhësore, tregimi i një kuptimi të përbashkët të gjuhësisë si një fushe studimi.</p>					
Konceptet Kryesore		Themelet e Gjuhësisë, Fonetika dhe Fonologjia, Morfologjia, Sintaksa, Semantika, Gjuhësia Historike, Sociolinguistika, Psikolinguistika, Pragmatika, Gjuhësia Kompjuterike, Analiza e Bisedës, Gjuhësia e Aplikuar, Çështje Aktuale në Gjuhësi.					
Programi i Lëndës							
Java		Tema					

1	Hyrje në Gjuhësi Në leksionin e parë, studentët do të angazhohen në një eksplorim të plotë të themeleve historike dhe koncepteve kryesore brenda fushës së gjuhësisë. Kurrikula përfshin një pasqyrë të degëve të gjuhësisë dhe terminologjive themelore, me lexime themelore nga "Linguistics: An Introduction to Linguistic Theory" nga Victoria Fromkin, veçanërisht Kapitujt 1-2 dhe nga Stuart C. Poole An Introduction to Linguistics-Macmillan Education
2	Fonetika dhe Fonologjia Ky leksion përfshin një ekzaminim me kujdes të analizës së tingujve të fjalës dhe strukturave organizative të tingujve në gjuhë (fonologji). Analiza rigoroze do të kryhet përmes një studimi në thellësi të Kapitujve 3-4 në librin e Fromkin-it dhe nga Stuart C. Poole An Introduction to Linguistics-Macmillan Education
3	Morfologjia Ky leksion përqendrohet në ngërçet strukturore të fjalëve dhe analizën e proceseve morfologjike si afiksimi dhe derivimi. Njohuritë e rëndësishme do të merren nga Kapitujt 5-6 në librin e Fromkin-it. Stuart C. Poole An Introduction to Linguistics-Macmillan Education
4	Sintaksa Studentët do të hulumtojnë sintaksën e gjuhës, duke kuptuar nuancat e strukturës së fjalës, marrëdhëniet gramatikore dhe strukturën e fjalëve. Kapitujt 7-8 të punës së Fromkin-it do të shërbejnë si gur themeli për këtë eksplorim. Stuart C. Poole An Introduction to Linguistics-Macmillan Education
5	Semantika Studimi i kuptimeve në gjuhë, duke përfshirë një eksplorim të semantikës leksikore dhe marrëdhënive semantike, do të jetë pika kryesore e këtij leksioni. Kapitulli 9 i punës së Fromkin-it do të udhëheqë studentët nëpër këtë terren kompleks. Stuart C. Poole An Introduction to Linguistics-Macmillan Education
6	Gjuhësia Historike Ky leksion navigon nëpër fushën e gjuhësisë historike, duke përfshirë metoda si ndryshimi i gjuhës në kohë dhe rekonstruksioni. Kapitulli 10 në librin e Fromkin-it do të jetë referenca udhëzuese. Stuart C. Poole An Introduction to Linguistics-Macmillan Education
7	Sociolinguistika Ekzaminimi i variacionit gjuhësor nëpër grupet shoqërore, me një analizë të kujdesshme të dialekteve dhe ndikimin e faktorëve shoqërorë, është fokusi i këtij leksioni. Kapitulli 11 në tekstin e Fromkin-it do të shërbejë si udhëzim për këtë eksplorim sociolinguistik dhe Stuart C. Poole An Introduction to Linguistics-Macmillan Education
8	Provimi gjysmëfinal
9	Psikolinguistika Ky leksion shënon një kalim në psikolinguistikë, ku studentët do të fitojnë njohuri në kompleksitetin e përpunimit të gjuhës në trurin e njeriut dhe do të zhyten në aspektet kognitive, përfshirë mësimin e gjuhës. Kapitulli 12 i punës së Fromkin-it do të jetë baza kryesore për këtë eksplorim.
10	Pragmatika Studentët do të zhyten në dimensionet pragmatike të përdorimit të gjuhës, duke eksploruar aspektet kontekstuale, aktet e fjalës dhe implikimin e bisedës. Kapitulli 13 i tekstit të Fromkin-it do të udhëheqë studentët nëpër ngërçet e analizës pragmatike. Stuart C. Poole An Introduction to Linguistics-Macmillan Education
11	Gjuhësia Kompjuterike Ky leksion fokusohet në ndërthurjen e gjuhësisë me teknologjinë, me theks të veçantë në aplikimet në Përpunimin Natyral të Gjuhës (NLP). Studentët do të shfletojnë këtë fushë dinamike me udhëzim nga Kapitulli 14 në punën e Fromkin-it. Stuart C. Poole An Introduction to Linguistics-Macmillan Education
12	Analiza e Bisedës Ky leksion i përkushtohet studimit të shkrimit dhe të folurit, duke zbuluar strukturat dhe modelet që formojnë komunikimin. Kapitulli 15 i tekstit të Fromkin-it do të ofrojë bazën e nevojshme për analizën e bisedës. Stuart C. Poole An Introduction to Linguistics-Macmillan Education
13	Gjuhësia e Aplikuar Ky leksion lidh teorinë me praktikën, si studentët eksplorojnë gjuhësinë e aplikuar. Aplikimet praktike të njohurive gjuhësore, përfshirë metodat e mësimin të gjuhës, përkthimin dhe politikat gjuhësore, do të shqyrtohen duke u bazuar në Kapitullin 16 në punimin e Fromkin-it. Stuart C. Poole An Introduction to Linguistics-Macmillan Education
14	Çështje Aktuale në Gjuhësi Në këtë leksion, studentët do të përfshihen aktivisht në diskutime rreth çështjeve bashkëkohore, debatet dhe zhvillimet e fundit në fushën e gjuhësisë. Kapitulli 17 në punën e Fromkin-it do të udhëheqë studentët nëpër peisazhin dinamik të çështjeve aktuale. Stuart C. Poole An Introduction to Linguistics-Macmillan Education
15	Rishikim dhe Sintezë Si java e fundit e semestrit, ky leksion ofron një mundësi për reflektim dhe sintezë. Studentët do të rikujtojnë konceptet kyçe, duke integruar teoritë e ndryshme gjuhësore me udhëzim nga Kapitulli 18 në tekstin e Fromkin-it.
16	Provim Final

Parakushtet	Studenti duhet të frekuentojë lëndën në masën minimale prej 75%.
Literatura	<ul style="list-style-type: none"> • Fromkin Victoria. 2019. Linguistics : An Introduction to Linguistic Theory Repr ed. Malden Mass: Blackwell. • Stuart C. Poole, An Introduction to Linguistics
Referenca të tjera	<ul style="list-style-type: none"> • Shcmit, Hans (2012),Linguistic theories, approaches and methods, in Martin Mideke, Timo Muller and Huber Zapf, eds., English and American Studies. Theory and Practice, Stuttgart-Weimar:Metzier, 371-394 • Stewart, T. W., & Vailllette, N. (2016). Language files: Materials for an introduction to language & linguistics (12th ed.). Ohio State University Press • Denham, K., & Lobeck, A. (2012). Linguistics for everyone: An introduction. Cengage Learning
Rezultatet e Lëndës dhe Kompetencat	
1	Përftimi i Njohurive Themelore: Studentët do të tregojnë një kuptim të qëndrueshëm të zhvillimit historik dhe koncepteve themelore brenda fushës së gjuhësisë.
2	Kompetencë në Fonetikë dhe Fonologji: Studentët do të jenë të zotë të analizojnë tingujt e fjalës (fonetikë) të kuptojnë modelet organizative të tingujve në gjuhë (fonologji).
3	Aftësi Analize Morfologjike: Studentët do të jenë në gjendje të analizojnë strukturën e fjalëve dhe të aplikojnë njohuritë e tyre mbi proceset morfologjike, si afiksimi dhe derivimi.
4	Kompetencë Analize Sintaktike: Studentët do t'i tregojnë kompetencë në kuptimin dhe analizën e strukturës së fjalës, strukturave frazore dhe llojeve të ndryshme të fjalive.
5	Kuptim Semantik: Studentët do të kenë një zotërim të nuancuar të kuptimeve në gjuhë, duke përfshirë semantikën leksikore dhe marrëdhëniet semantike.
6	Aftësi në Gjuhësi Historike: Studentët do të kuptojnë dhe do të aplikojnë principet dhe metodat e gjuhësisë historike, duke përfshirë ndryshimin e gjuhës në kohë dhe rekonstrukcionin.
7	Ndërgjegjësim dhe Analizë Sociolinguistike: Studentët do të tregojnë ndërgjegjësim për variacionin e gjuhës në grupet shoqërore, do të analizojnë dialektet dhe do të kuptojnë ndikimin e faktorëve shoqërorë në gjuhë.
8	Njohuri në Psikolinguistikë: Studentët do të fitojnë njohuri rreth përpunimit të gjuhës në trurin e njeriut, aspekteve kognitive të gjuhës dhe mësimin të gjuhës.
9	Kompetencë Pragmatike: Studentët do të zhvillojnë një kompetencë pragmatike, duke kuptuar përdorimin e gjuhës në kontekst, përfshirë aktet e fjalës dhe implikimet bisedore.
10	Aplikimi i Gjuhësisë Kompjuterike: Studentët do të kuptojnë ndërthurjen e gjuhësisë dhe teknologjisë, duke eksploruar aplikimet në Përpunimin Natyral të Gjuhës (NLP).
11	Aftësi në Analizën e Bisedës: Studentët do të zhvillojnë aftësi në analizimin e shkrimit dhe të folurit, duke kuptuar strukturat dhe modelet bisedore.
12	Zbatim i Gjuhësisë: Studentët do të zbatojnë njohuritë gjuhësore në skenarët praktike, përfshirë metodat e mësimin të gjuhës, përkthimin dhe politikat gjuhësore.
13	Angazhimi në Debatet Gjuhësore Bashkëkohore: Studentët do të angazhohen aktivisht në diskutime rreth çështjeve bashkëkohore, debatet dhe zhvillimet e fundit në fushën e gjuhësisë.
14	Sintezë dhe Integrim i Teorive Gjuhësore: Studentët do të sintetizojnë dhe integrojnë teori të ndryshme gjuhësore dhe principe, duke treguar një kuptim të përbashkët dhe të përdorshëm të gjuhësisë si një fushe studimi.

Mënyra e Vlerësimit të Lëndës			
Notat e Ndërmjetme	Sasia	Përqindja	
Gjysmë finale	1	30	
Kuize	0	0	
Projekte	0	0	
Projekte semestrare	0	0	
Punë laborator	0	0	
Pjesëmarrja në mësim	1	10	
Kontributi i notave të ndërmjetme mbi vlerësimin final		40	
Kontributi i provimit final mbi vlerësimin final		60	
Total		100	
Ngarkesa ECTS (Në Bazë të Ngarkesës së Studentit)			
Aktivitetet	Sasia	Kohëzgjatja (orë)	Ngarkesa Totale (orë)
Kohëzgjatja e kursit (Duke përfshirë edhe javën e provimeve : 16x Orët totale të kursit)	16	4	64
Orët e studimit jashtë klase (Parapërgatitje, Praktika etj)	14	6	84
Detyra	0	0	0
Gjysmë finale	1	1	1
Provimi final	1	1	1
Të tjera	0	0	0
Ngarkesa totale e orëve			150
Ngarkesa totale e orëve / 25 (orë)			6.00
ECTS			6.00